

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

Success Factors of Agricultural Cooperatives in Chachoengsao Province

นางสาวชนากานต์ เพียรพล

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Miss Chanakan Pienpon

E-mail: 6614154174@rumail.ru.ac.th

Faculty of Business Administration Program in Management, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 397 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติความแปรปรวนทางเดียว (one-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรโดยภาพรวมไม่ต่างกัน นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบัญชี และด้านภาวะผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

คำสำคัญ : ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร, การมีส่วนร่วมของสมาชิก, ภาวะผู้นำ, การบัญชี, จังหวัดฉะเชิงเทรา

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the level of success of agricultural cooperatives in Chachoengsao Province 2) to examine the success of agricultural cooperatives in Chachoengsao Province classified by personal factors 3) to investigate the factors affecting the success of agricultural cooperatives in Chachoengsao Province.

The sample group was 397 members of agricultural cooperatives in Chachoengsao Province. Questionnaires were used as the data collection instrument. The statistical methods employed in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested using t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and, in cases of significant differences, pairwise comparisons were conducted using the LSD method. Multiple regression analysis was also applied.

The hypothesis test results revealed that agricultural cooperative members in Chachoengsao Province with different gender, age, educational level, and duration of membership showed no significant difference in the overall success of the agricultural cooperatives. Furthermore, the factors of member participation, accounting, and leadership were found to significantly affect the success of agricultural cooperatives in Chachoengsao Province.

Keywords: Success Factors of Agricultural Cooperatives, Member participation, Leadership, Accounting, Chachoengsao Province

บทนำ

สหกรณ์การเกษตรเป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่จัดตั้งขึ้นโดยเกษตรกรรวมกลุ่มกันอย่างสมัครใจ เพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2568) โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพื้นที่เศรษฐกิจที่โดดเด่นทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม บทบาทของสหกรณ์ภาคการเกษตรจึงยิ่งทวีความสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับอาชีพเกษตรกร

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ได้ประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกันทุกแห่ง สหกรณ์หลายแห่งยังคงเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อน ทั้งจากสถานะเศรษฐกิจที่ผันผวน ปัญหาการแข่งขัน การบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ความโปร่งใสของระบบการเงิน รวมถึงระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันของสมาชิก ความท้าทายเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันและความน่าเชื่อถือของสหกรณ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งจะเป็นการทำความเข้าใจว่าปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้ทราบถึงเงื่อนไขหรือองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ตลอดจนใช้เป็นกรณีศึกษาในการพัฒนาสหกรณ์ อีกทั้งยังช่วยให้สหกรณ์ที่มีข้อจำกัดหรือประสบปัญหาสามารถนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ทางวิชาการ เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านระบบบัญชีของสหกรณ์
2. ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ เพื่อให้หน่วยงาน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของสหกรณ์

ปัจจัยความสำเร็จของสหกรณ์ด้านการบริหารจัดการสหกรณ์

Dr. Bishwa Mohan Acharya (2558) ระบุว่า ความสำเร็จของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ การจัดการธุรกิจ และความมุ่งมั่นของสมาชิก ทักษะด้านการบริหารและความรู้ทางธุรกิจ สหกรณ์ควรมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอ และมีการบริหารโดยผู้เชี่ยวชาญ

สุกฤตา อนันตภักดิ์ (2561) อธิบายว่าการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรคือการจัดการทรัพยากรทั้งด้านองค์กร บุคลากร เงินทุน และผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน บรรลุเป้าหมาย และสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกและองค์กรสหกรณ์

ปัจจัยความสำเร็จของสหกรณ์ด้านภาวะผู้นำ

จรัสศรี ตีะนนท์ และคณะ, 2563; ชุตินันท์ แสงหวัง, 2564, อ้างถึงในนคร ออสุวรรณ อรรถพล สืบพงศกร (2565) กล่าวว่า จากการศึกษา ผู้นำสหกรณ์ที่บริหารงานตามวัตถุประสงค์และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากสมาชิกสหกรณ์ และเกิดผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

สมศักดิ์ คงคา (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องภาวะผู้นำของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรกับความสำเร็จของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ภาวะผู้นำที่เน้นการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ส่งผลให้ผลประโยชน์ประกอบการทางการเงินและความเข้มแข็งของสหกรณ์ดีขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จของสหกรณ์ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2565) กล่าวว่า สมาชิกสหกรณ์มีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของสหกรณ์ โดยต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ เข้าร่วมประชุม แสดงความเห็น และร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานของสหกรณ์

สาธิต ปานขำ (2565) กล่าวว่า จากการศึกษา การดำเนินงานให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จได้นั้น สมาชิกของสหกรณ์ต้องให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจและดูแลกิจการสหกรณ์เสมือนตนเป็นเจ้าของ

ปัจจัยความสำเร็จของสหกรณ์ด้านการบัญชี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะมีทั้งการรับเงินและการจ่ายเงินเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดบันทึกรายการเงินนั้นไว้เป็นหลักฐาน ในรูปแบบรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เพ็ญสิริ ศรียศศักดิ์ (2565) สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำงบการเงิน การวางระบบบัญชี และงบการเงินที่ โปร่งใส ตรวจสอบได้ จะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์

ความสำเร็จของสหกรณ์ในด้านเศรษฐกิจ

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ, ศรีธยา เลิศพุทธรักษ์, อติศักดิ์ จันทระประภาเลิศ (2560) กล่าวว่า ถ้าสหกรณ์ประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจ ก่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสมาชิกในรูปของบริการของสหกรณ์ เงินปันผลเฉลี่ยคืนรวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ จะมีผลต่อความพึงพอใจและความศรัทธาของสมาชิก รวมทั้งความภาคภูมิใจของกรรมการและพนักงานสหกรณ์

ความสำเร็จของสหกรณ์ในด้านสังคม

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ, ศรีธยา เลิศพุทธรักษ์, อติศักดิ์ จันทระประภาเลิศ (2560) กล่าวว่า การที่สหกรณ์มีสวัสดิการทางสังคมให้กับสมาชิก รวมทั้ง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นประโยชน์ทางสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Tim Mazzarol (2011) คือ จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จขององค์กรสหกรณ์คือ การสร้างทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางสังคม

ความสำเร็จของสหกรณ์ในการบริหารจัดการ

นิติธร มะโนวัง (2559) กล่าวว่า สหกรณ์จะพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นที่ศรัทธาของมวลสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องต้องมีกระบวนการภายในที่ดี มีการบริหารงานอย่าง โปร่งใส ตรวจสอบได้

นาถประภา ยอดแก้ว (2563) กล่าวว่า จากการศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์ การเกษตรสินค้าข้าวในประเทศไทย ในด้านกระบวนการภายใน โดยเห็นว่าสหกรณ์มีความโปร่งใสในการทำงานมากที่สุด และในขณะเดียวกันสมาชิกสหกรณ์ก็มีความเชื่อมั่นในความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม สหกรณ์ต้องมีความโปร่งใสในการทำงานมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-Experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross sectional studies) โดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 27 แห่ง รวมทั้งสิ้น 44,411 คน (ข้อมูลของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ณ 30 กันยายน 2568)

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตรของ Yamane (ทรรศวรณ ขาวพราย, 2560) โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยทำการแจกแบบสอบถามแก่สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปลายปิด โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วยด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และด้านการบัญชี มีจำนวนข้อคำถาม 16 ข้อ กำหนดให้ 5 = ระดับความคิดเห็นมากที่สุด, 4 = ระดับความคิดเห็นมาก, 3 = ระดับความคิดเห็นปานกลาง, 2 = ระดับความคิดเห็นน้อย, 1 = ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

1.3 ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการบริหารจัดการ มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ กำหนดให้ 5 = ระดับความคิดเห็นมากที่สุด, 4 = ระดับความคิดเห็นมาก, 3 = ระดับความคิดเห็นปานกลาง, 2 = ระดับความคิดเห็นน้อย, 1 = ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

1.4 แบบให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่คิดว่าจะมีความสำคัญต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปัญหา/อุปสรรคหลักที่สหกรณ์เผชิญ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสหกรณ์ในอนาคต มีจำนวนข้อคำถาม 3 ข้อ

1.5 ช่วงเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา กำหนดให้ $4.20 - 5.00$ = ระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด, $3.41 - 4.20$ = ระดับความคิดเห็นในระดับมาก, $2.61 - 3.40$ = ระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง, $1.81 - 2.60$ = ระดับความคิดเห็นในระดับน้อย, $1.00 - 1.80$ = ระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยเชิงบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบัญชี และความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบ t-test

2.2 ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิก จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบัญชีที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลวิเคราะห์ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ มีระดับความสำเร็จมากที่สุดตามลำดับ

2. สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่างกัน ทำให้ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรโดยภาพรวมไม่ต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบัญชี และด้านภาวะผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ไม่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จมากที่สุด

1.1 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเห็นว่าสมาชิกควรได้รับผลตอบแทน (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) ที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณีย์ ศรัณยา เลิศพุทธรักษ์ อดิศักดิ์ จันทระประภาเลิศ (2560) กล่าวไว้ว่า ถ้าสหกรณ์ประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจ ก่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมต่อสมาชิกในรูปของบริการของสหกรณ์เงินปันผลเฉลี่ยคืนรวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ จะมีผลต่อความพึงพอใจและความศรัทธาของสมาชิก การที่สหกรณ์ประสบความสำเร็จทางธุรกิจมีการจ่ายเงินปันผลและเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจให้กับสมาชิก สมาชิกได้ประโยชน์ในฐานะผู้ถือหุ้นซึ่งก็คือ สหกรณ์สร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับสมาชิก

1.2 ด้านสังคม พบว่า สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร ด้านสังคม โดยรวมในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเห็นว่า สมาชิกมีความพึงพอใจในการให้บริการของสหกรณ์ และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความผูกพันพร้อมที่จะร่วมมือกับสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของนิติธร มะโนวัง (2559) กล่าวไว้ว่า สหกรณ์จะพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นที่ศรัทธาของมวลสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องต้องมีกระบวนการภายในที่ดี มีความรู้เรื่องการบริการที่ดี และคณะกรรมการ ต้องหาทางบริการสมาชิกสหกรณ์ให้ประทับใจ สุดท้ายจะไปสู่ความสำเร็จด้านการทำกำไรและมีสมาชิกมาสมัครเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร พุทโส (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการดำเนินการ ด้านความรู้สึกลอยและเป็นเจ้าของของสหกรณ์ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ด้านผลตอบแทนที่ได้รับ และด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรบางกะปิ จำกัด

1.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร ด้านการบริหารจัดการโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเห็นว่า การบริหารงานของสหกรณ์ควรจะต้องมีความโปร่งใส (เช่น การเปิดเผยข้อมูล การรายงานผล) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิติธร มะโนวัง (2559) กล่าวไว้ว่า สหกรณ์จะพัฒนาสู่ความสำเร็จเป็นที่ศรัทธาของมวลสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องต้องมีกระบวนการภายในที่ดี โดยบริหารงานไม่ให้เกิดการทุจริต มีการบริหารงานอย่าง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของนาถประภา ยอดแก้ว (2563) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรสินค้าข้าวในประเทศไทย สหกรณ์ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเอง ความสำเร็จของสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับปัจจัย 5 ประการ ได้แก่ ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความตรงธรรม และความเป็นเอกภาพ และในขณะเดียวกันสมาชิกสหกรณ์ก็มีความเชื่อมั่นในความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น สหกรณ์ต้องมีความโปร่งใสในการทำงานมากที่สุด

2. ผลการศึกษาความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน ทำให้ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์ไม่แตกต่างกันนั้นสอดคล้องกับบริบทของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับ

หลักความเสมอภาคของสมาชิกเป็นสำคัญ โดยสมาชิกทุกคนมีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันตามหลักการสหกรณ์ ไม่ได้แบ่งเพศ ส่งผลให้สมาชิกทั้งเพศชายและเพศหญิงมีมุมมองและส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงผกา เชาวนไวย (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในประเทศไทย พบว่า ความสำเร็จของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และธรรมาภิบาลภายในองค์กร มากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ หรืออาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย จันทรสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในภาคตะวันออกของประเทศไทย พบว่า เพศของสมาชิกไม่ได้ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญ แต่ความสำเร็จของสหกรณ์เกิดจากความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกฝ่าย

2.2 สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน ให้ความสำคัญของการสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ความแตกต่างด้านอายุไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินความสำเร็จของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์เปิดโอกาสให้สมาชิกที่บรรลุนิติภาวะในทุกช่วงวัยมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม ทั้งด้านสิทธิ หน้าที่ และการใช้บริการสหกรณ์ ส่งผลให้สมาชิกในช่วงอายุต่าง ๆ มีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงผกา เชาวนไวย (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในประเทศไทย พบว่า ความสำเร็จของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และธรรมาภิบาลภายในองค์กร มากกว่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ หรืออาชีพ

2.3 สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ให้ความสำคัญของการสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แม้ว่าสมาชิกจะมีพื้นฐานด้านความรู้ ระดับการศึกษาแตกต่างกันแต่ไม่ได้เป็นตัวกำหนดทัศนคติการดำเนินงานของสหกรณ์ ความสำเร็จของสหกรณ์เกิดจากระบบการจัดการที่มีความโปร่งใส และมีข้อมูลที่ชัดเจน เปิดเผยให้สมาชิกได้รับรู้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย จันทรสุวรรณ (2020) ที่ระบุว่า ระดับการศึกษามีได้เป็นตัวกำหนดความสามารถของสมาชิกในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์โดยตรง แต่ประสิทธิภาพของสหกรณ์

ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น เช่น ระบบการสื่อสารภายในสหกรณ์ที่ชัดเจน โปร่งใส และเข้าถึงสมาชิกทุกกลุ่ม รวมถึง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ผลนี้สะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จของสหกรณ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาของสมาชิก แต่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมที่เป็นระบบ

2.4 สมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน ทำให้ความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร โดยภาพรวมไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ไม่ใช่ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของสหกรณ์ เนื่องจากแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกผ่านการอบรมหรือการเข้าร่วมประชุมใหญ่สม่ำเสมอ ส่งผลให้ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกเก่าหรือสมาชิกใหม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2565) ได้กำหนดไว้ว่า หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ คือ การเข้าร่วมประชุมทุก ๆ ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ เพราะทำให้สมาชิกได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การที่สหกรณ์จะเจริญรุ่งเรือง สามารถให้บริการสมาชิกได้สมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้นั้น สมาชิกมีบทบาทที่สำคัญมาก สมาชิกจึงควรใช้สิทธิปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่และถูกต้อง

3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และด้านการบัญชี สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการไม่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้ว่าการบริหารจัดการจะเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์กรทั่วไป แต่สำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตรในพื้นที่ศึกษานี้ การบริหารจัดการอาจยังดำเนินการตามระบบงานแบบดั้งเดิม และมีลักษณะตามหน้าที่เชิงโครงสร้างมากกว่าเชิงประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังพบว่าการบริหารงานของสหกรณ์อยู่ภายใต้ข้อจำกัดจากนโยบายภาครัฐและข้อบังคับสหกรณ์ จึงอาจลดความคล่องตัวในการบริหารงาน กระบวนการบริหารจัดการเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถสร้างความสำเร็จให้สหกรณ์ได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ, ศรีธัญญา เลิศพุทธรักษ์, อติศักดิ์ จันทระประภาเลิศ (2560) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงธุรกิจของสหกรณ์สู่ความสำเร็จ

ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะหรือศักยภาพองค์กรของสหกรณ์ 2) กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสหกรณ์แบบมีส่วนร่วม และ 3) การมีกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจที่ดีมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

3.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้นำสหกรณ์ที่มีวิสัยทัศน์ โปร่งใส และทำงานยึดหลักธรรมาภิบาล จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกได้ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัสศรี ต๊ะนนท์ และคณะ, 2563; ชูติบัณฑิตี แสงหวัง, 2564, อ้างถึงในนคร ออสุวรรณ อรรถพล สืบพงศกร (2565) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษา ผู้นำสหกรณ์ที่บริหารงานตามวัตถุประสงค์และมีวิสัยทัศน์กว้างไกลส่งผลให้เกิด ความน่าเชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะจากสมาชิกสหกรณ์ และเกิดผลสำเร็จตามที่คาดหวัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ กิตตินรรัตน์, ประภาภรณ์ แสนภักดี และจุฑาทิพย์ พหลภาคย์ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง บุพปัจจัยของความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำของผู้จัดการสหกรณ์มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย

3.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทั้งในด้านการให้บริการสหกรณ์ การถือหุ้น หรือการแสดงความคิดเห็นในเวทีประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ล้วนทำให้สหกรณ์มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินกิจการได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสาธิต ปานขำ (2565) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษา การดำเนินงานให้สหกรณ์ประสบความสำเร็จได้นั้น สมาชิกของสหกรณ์ต้องให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจและดูแลกิจการสหกรณ์เสมือนตนเป็นเจ้าของ การติดตามตรวจสอบ การดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการเป็นระยะ รู้จักพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเองและสหกรณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ รัตนกุล (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรกับความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมโดยตรงของสมาชิก เช่น การเข้าร่วมประชุมและการแสดงความคิดเห็น มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายและความสำเร็จของสหกรณ์

3.4 ปัจจัยด้านการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกและหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้สหกรณ์มีระบบควบคุมภายในที่ดี สามารถวางแผนทางการเงินได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะมีทั้งการรับเงินและการจ่ายเงินเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการจดบันทึกรายการเงินนั้นไว้เป็นหลักฐานในรูปแบบรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของเพ็ญศิริ ศรียะศักดิ์ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำงบการเงินซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ควรมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงินเพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารของสหกรณ์ เพราะจะทำให้ทราบต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ช่วยให้วางแผนในเรื่องของกำไรขาดทุนของสหกรณ์ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ หากสหกรณ์ใดไม่สามารถจัดทำงบการเงินให้แล้วเสร็จในปีบัญชีได้ก็เป็นสัญญาณให้เห็นว่าหัวใจของสหกรณ์กำลังเกิดปัญหาซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การวางระบบบัญชีและงบการเงินที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ จะช่วยป้องกันปัญหาการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นกับสหกรณ์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในการวิจัย เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการสร้างแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความสำเร็จของสหกรณ์ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ สหกรณ์ควรส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และการหาช่องทางการตลาดใหม่ ๆ
2. ด้านสังคม สหกรณ์ควรเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความไว้วางใจ การส่งเสริมบทบาทสหกรณ์ในการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมจริยธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของสมาชิกที่มีผลต่อสหกรณ์อย่างยั่งยืน

3. ด้านการบริหารจัดการ สหกรณ์ควรทบทวนโครงสร้างการบริหารงานและระบบงานภายในให้ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกมากขึ้น พัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสหกรณ์ และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตร

1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้น สหกรณ์ควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิก เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้ามามีบทบาทในการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการบัญชี จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการบัญชีมีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้น สหกรณ์ควรจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ เน้นการอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีให้มีความรู้ ความสามารถ และใช้ระบบบัญชีที่ทันสมัย โปร่งใส และตรวจสอบได้

3. ด้านภาวะผู้นำ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนั้นสหกรณ์ควรเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสหกรณ์ มีการจัดอบรมหรือพัฒนาศักยภาพผู้นำ เพื่อให้สามารถสร้างแรงจูงใจ และนำพาสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จ การใช้ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อวางแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ การกำหนดทิศทางการดำเนินงาน และปรับปรุงจุดอ่อนที่ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายพื้นที่การศึกษาไปยังจังหวัดอื่น หรือในระดับภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีหลากหลายมากขึ้น และสามารถเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐ ด้านการตลาด และด้านเทคโนโลยี ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสหกรณ์

3. ควรมีการติดตาม และศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ในระยะยาว เพื่อประเมินความยั่งยืนของแนวทางที่นำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2550). **คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์**. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์].

สืบค้นจาก https://saraburi.cad.go.th/more_news.php?cid=2452&file_name=regulation_12.

กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2568). **สาระความรู้สหกรณ์-ประเภทสหกรณ์**. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <https://cpd.go.th/content-page/item/1741-coop-type.html>.

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ, ศรีณยา เลิศพุทธรักษ์, อติศักดิ์ จันทระประภาเลิศ. (2560). **องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถเชิงธุรกิจของสหกรณ์สู่ความสำเร็จ**. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธัญญารัตน์ มาลัย. (2558). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นาถประภา ยอดแก้ว. (2563). **ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรสินค้าข้าวในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

นิติธร มะโนวัง. (2559). **แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เพ็ญสิริ ศรียะศักดิ์. (2565). **งบการเงินหัวใจสำคัญของสหกรณ์**. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <https://www.clt.or.th/news.php?nid=1921>.

สาธิต ปานขำ. (2565). **การยกระดับขั้นความเข้มแข็งสหกรณ์ภาคการเกษตร**. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล, วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

สมศักดิ์ คงคา. (2561). **ภาวะผู้นำของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรที่มีผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี**. วารสารการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุกฤตา อนันตภรณ์. (2561). **แนวทางการบริหารจัดการสหกรณ์ที่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้แก่กองทุนปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมของสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคเนื้อในเขตปฏิรูปที่ดินนาขุนไกร จำกัด จังหวัดสุโขทัย**. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Bishwa Mohan Acharya. (2015). **Factors Contributing To the Success of Cooperatives**.

ResearchGate. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/2811184>

86_Factors_Contributing_to_the_Success_of_Cooperatives.